

„Edinost“

vsaka enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 4. uri zvečer.

Naročnina znaša:

za celo leto 24 kron
za pol leta 12 „
za štiri leta 4 „
za en mesec 3 kronj

Naročnino se plačevati naprej. Na naročnino brez priložene naročnine se uprava ne odra.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posebne številke po 6 stotink (3 nvl.); i ven Trsta pa po 8 stotink (4 nvl.)

Telefon št. 870.

Edinost

Glasilno političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglasi

Se računajo po vrstah in petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo. Naročnino in oglase se plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo, in sprejemauje listerater v ulici Molise piccolo št. 3, II. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinost“

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

† Na grobu biskupa Šterka.

V Trstu živi odlični gospod, ki je bil blagopokojnemu Šterku na reškem gimnaziju součenec ter od tedaj do njegove (Šterkove) smrti velik prijatelj. Ta gospod mi je često pripovedoval, da je bil Šterk — in to vse do zadnjega razreda — izredno dobrega srca in pobožne nрави. On pa je bil tudi inteligent; pridruževaje se tej inteligenciji zadostno marljivost, napredoval je v naukih povsem dobro. . . .

Ni se odlikoval ni z umom, kakoršnjemu se drugi klanjajo, niti z energijo, kakoršnje se drugi boje. . . .

Jaz sem poznal pokojnika, ko je bil še kanonik in župnik katedralne cerkve sv. Justa. Živel je za cerkev. Zato pa so ga pobožni župljani ljubili in spoštovali. Ljubili in spoštovali pa so ga tem bolj, ker je bil izredno uljuden z vsemi. Da je podpiral siromake, v kolikor so mu dovoljevale njegove sile — ni mi potrebno niti da omenjam.

Dijaki so ga dobro poznali, ker jih je vsprejemal ljubeznivo, ko so prihajali ob zaključku leta, kazat mu dobljena spričevala. Sedal je z njimi k mizi, pogostil jih s čašico »domačega« (kastavskega) ter jih slednjič — smehljaje, kakor je on znal — osrečal z dvenia, tremi »figuricami z Dunaja« (starimi papirnati goldinarji). — Njegovih opominov, izrečenih o takih prilikah, ni bilo možno pozabiti. »Deeo, budite brumni, (valjani, vriedni) i učite se, dokle možete, za onda, kada ne budete više mogli. . . .

Pričajo tudi, da se je naš Šterk odlikoval tudi kakor šolski nadzornik v Liburniji in kakor naroden zastopnik v deželnuem zboru istrskem. Jaz verujem, da je ta sodba o njegovem delovanju v tužni Istri opravičena; vendar sem prepričan, da nikoli ni bil na svojem mestu tako, kakor tedaj, ko sem ga jaz poznal pri sv. Justu.

Škoda, da ga niso pustili na tem mestu! Saj za to mesto ni bilo možno najti ni boljega, ni vrednejega, ni sposobnejega! No, za škofovsko čast in oblast ni bil ni rojen, ni odgojen.

On, z dušo svetnik, s sreem angelj, ni nikoli težil za tem visokim dostojanstvom in še — težim bremenom. Ko je bil imenovan škofom krškim, pribežal je k svojemu, na začetku imenovanemu prijatelju ter mu vse, kar je čutil v onem trenutku, izrazil s temile besedami: »Kaj sem vendar zakrivil, da me je Višnji tako hudo kaznoval?!«

Da je škofovanje samo čast in dostojanstvo, Šterk bi bil zaslužil toliko jednokolikor drugo. No, škofovanje je tudi oblast in breme — rečimo: breme, ker je oblast!

Vladanje je najteži posel na svetu. Vladati se more samo z umom, kateremu se drugi klanjajo, in z energijo, katere se drugi boje. . . .

Razpoznavati točno in jasno cilj svojega delovanja . . . načrtati si pota in steze, po katerih hočem korakati proti cilju . . . razvidjati, kake posledice more roditi kakov čin ali korak v desetih, petnajstih, sto letih . . . korakati po teh potih in stezah, premagujes ponosnim junaštvom zapreke in ovire . . . to pomenja: znati vladati!

Pokojni biskup ni bil ni rojen, ni odgojen za škofovanje. . . .

Lahka mu bodi zemlja, ker je bil dober in plemenit! I.

Po obisku v Gdanku.

II.

Za Avstro-Ogersko je obisk carja Nikolaja II. pri Gdanku posebnega pomena, ki pa ne daje

dobrega svedoštva avstrijski diplomaciji, in ki je, kakor smo že omenili, neugoden, zlasti za Slovane naše monarhije.

Avstrijska diplomacija je napravila moment zgodovinskega značaja, moment, ki se morda ne povrne nikdar več, ali vsaj ne v taki ugodnosti, kakoršen se je kazal še pred meseci. Sporazumljenje iz spomladi l. 1897. med Rusijo pa Avstrijo je kazalo za poslednjo začetek boljše dobe, in ta doba bi bila napočila, ko bi pri nas ne bilo vse tako žalostno zmešano. Nesrečni duvalizem je kriv mnogo temu, potem so krive pa tradicije in preponiževalni neposredni vpliv nemške diplomacije na avstrijsko diplomacijo in v obče na više kroge.

Sporazumljenje od l. 1897. bi bilo moglo in moralo v avstrijskem interesu dovesti do pravega prijateljstva in konečno celo do nekake zveze med Rusijo pa Avstrijo. To bi bila avstrijska diplomacija dosegla toliko laže, kolikor bolj so se razmere med Nemčijo pa Rusijo — slabšale.

Vlogo, ki jo igra Nemčija nasproti Rusiji, bi bila mogla Avstrija prevzeti! In navskrižja bi se bila poravnala laže nego med Nemčijo in Rusijo, ker niso takovelička, kakor med poslednjima. Avstrija bi se bila mogla popolnoma sporazumeti z Rusijo, ker prva ni agresivna in poseza najdalje na Balkan, v tem ko hoče Nemčija že sedaj spraviti pod svojo oblast Malo Azijo in še druge zapadnoazijske pokrajine, da bi v svoj čas avstrijske in ruske zemlje toliko laže spravila v svoje klešče.

Postopanje avstrijske diplomacije pa ni moglo ugajati Rusiji ne prej, ne pozneje, tudi ne po dogovoru l. 1897. Če očitajo ruski diplomaciji neodkritosrčnost, ostaje to očitanje, kar se tiče postopanja te diplomacije nasproti Avstriji, gotovo brez dejanskih dokazov, v tem ko so avstrijski diplomati mnogo zagrešili nasproti Rusiji.

Znano dobrikanje nasproti Milanu, poprej Milanu in Stambulovu, znano napadanje Črne Gore, železnice v Bosni in Heregovini, trdnjave v teh deželah; dalje postopanje nasproti Romuniji, zlasti letošnje dobrikanje nasproti romunskemu kralju, take pojave se v ruski diplomaciji niso sprejemale indiferentno, in kdo ve, ali niso ravno take pojave olajšale trud Viljelmu II., da je privabil konečno carja Nikolaja II. na obisk pri Gdanku?

In kakor da bi še česa nedostajalo, so ravno poslednjih par tednov začeli razširjati raznotera sumničjenja najprej z Dunaja v Velikonemčijo, potem iz Budimpešta po »Pester Lloyd« samem. Kakor da bi hoteli pokopati Avstrijo v smislu velikonemških propagandistov, ali pa kakor da bi si bili v Avstro-Ogerski dali opojnih pijač, razsajali so sano z govoričenjem in neosnovanim sumničjenjem v tistih dneh, ko se je Nikolaj II. odpravil v Danijo in odtod na sestanek z nemškim cesarjem. Ali je to zloba ali slepota. Sedaj imajo fakt z Gdanska, in nemška diplomacija se smeje v pest, da je nasproti Rusiji zopet zasedla mesto, o katerem je sodil trezen človek, da bo pripadalo Avstriji in od l. 1897. naprej le njej!

Pišejo sicer, da v odošnjah med Avstrijo in Rusijo se ni spremenilo čisto nič. Tudi če ni naša diplomacija zakrivila sama in neposredno nič takega, kar bi moglo porusiti dogovor od leta 1897., se je vendar dogodilo dovolj tega, kar se sicer ne da tehtati, pač pa čutiti in slutiti.

Pomagalec in tudi pomagačev ima Avstrija dovolj, da jej pokvarjajo, česar se lotuje, kar bi bilo ugodno zanjo. Tako so bili izpodkopovalci našega cesarstva tudi letos na

delu, da se je cesar Viljelm II. toliko laže preblizal Nikolaju II.

Prijazni odošaji nasproti Angliji, prijateljstvo z Rusijo povzdignejo velikonemški napuh še bolj, in iz Berolina doli bodo še bolj ukazovali nasproti nam, nego so doslej, in avstrijski Slovani naj gledajo, kako dosežejo odslej svoja razna državna ali tudi samo narodna prava! Tužno, tužno je, da je prišlo tako, ker ni moralo priti!! Prišlo je, in sporazum v Gdanku sili avstro-ogerske Slovane v premissljevanje o svojem poslabašem položenu. Druge taktike bo treba, ker hušji vpliv grozi Slovanom iz Berolina. Schönerer pa Wolf bosta še predrzніше razsajala, in treba bo vseh slovanskih sil, da se uprejo novemu navalu!

Ako je knez Eulenburg — v soglasju z Berolinom — leta 1899. vrgel grof Thunovo ministerstvo, kaj utegne še le priti, ko ni več Thunov na krmlu, ko vladajo taki možje, katerim morajo iz Rusije dajati pouk, da vsenemška propaganda je Avstriji nevarna?! Bliža se zopet državnozbornsko zasedanje: ali se dotlej slovanski zastopniki pripravijo za primeren upor vsenemški razposajenosti in tistemu sistemu, ki se tresse pred vsenemško oholostjo. Gdansko, Gdansko — bodi opomin avstro-ogerski diplomaciji in tlačeni narodom naše monarhije!

Ypsilon.

Politični pregled.

V TRSTU, dne 21. septembra 1901

Deželni zbor istrski. (Konec poročila o seji dne 19. t. m.) Za prof. Mandičem je govoril dežel. odbornik Tomasi, ki je vso krivdo, da ni rešeno vprašanje potujočih učiteljev vračal na vlado, katera ima baje denar za to, da skrbi za Slovane, da daje celo stipendije za obisk gospodinjske šole v Ljubljani. Italijanska dekleta — je naglašal govornik emfatično — nimajo potrebe, da bi se hodile učiti gospodinjsstva v Ljubljano ali kam drugod. (No, no!!) Dr. Stanger da ni govoril resnice, ko je dejal, da se v poljedelsko šolo vsprejemajo samo Italijani. Tomasi je navedel dva slučaja, da sta bila tudi slovanska učena v tej šoli, od katerih so pa enega odpustili zaradi bolezni. Prof. Mandič, žal ne more odgovoriti, ker se isti ni posluževal razpravnega jezika.

Posl. prof. Spinčić: Takega jezika zakon ne pozna!

Posl. Tomasi: A pozna ga zavest prebivalstva.

Predlog agrarne komisije je večina sprejela, istotako poročilo komisije za pogozlovanje Krasa in dotični proračun.

Potem je dr. Scampichio v imenu agrarne komisije poročal o resoluciji posl. Kozulića in tovarišev (Resnicoljubni »Piccolo« ne omenja ni z besedico, kdo je sprožil to idejo! Op. ur.) o vinski klavzuli ter so sklenili, pozvati vlado, da o sklepanju novih trgovinskih pogodb določi carino po 40 K v zlatu na vsa inozemska vina ter da zabrani izdelovanje umetnih vin.

Rešili so več prošenj za podpore ter prečitali interpelaciji posl. Kompareta glede učiteljskih v Kopru in glede vodnjaka v Škofjeh ter posl. Depangherja nujni predlog, da se pozove vlada, da zapreči politiziranje duhovščine na kmetih. (Zakaj samo na kmetih? Morda za to, ker je tam duhovščina slovanska? Op. stavea).

O električni železnici Matulje-Opatija-Lovran je poročal posl. dr. Rizzi ter predlagal, da dežela zajamči plačevanje obresti do zneska 20.000 kron za prioritete delnice s pogojem, da 2 tretjini te svote udeležene občine zajamčijo deželi.

O tej priliki se je oglasil posl. dr. Stanger in je, počenši hrvatski, nadaljeval italijanski ter izvajal, da omenjena železnica ne bo samo lokalnega pomena, ampak da bo ugodno uplivala tudi na dohod tujecev. Ako se liburnijska zdravilišča povzdignejo, imela bo od tega koristi vsa dežela. Kar obstoje zdravilišča, torej 17 ali 18 let, ni dežela še ničesar storila za vzhodni del Istre, dočim plačuje samo Volosko po 7—8000 K deželnih doklad na leto, od katerih nima ničesar. Govornik je primerjal namerjano železnico z železnico Trst-Poreč, katera poslednja je v resnici le lokalnega pomena, a vendar more dežela plačevati zanjo razmerno velik del obresti. Pri namerjani železnici pa se zahteva samo garancija. Zajamčeni zneski se ne bodo izplačevali, vsaj vedno ne, k večjemu nekoliko let. Govornik je končno izjavil, da bo manjšina glasovala za predlog odseka, da pa želi, da bodi sedež delniškega društva v Liburniji.

Dr. Stangerju je odgovarjal posl. dr. Rizzi, češ, toliko lažje je za udeležene občine vsprejeti zahtevano protigarancijo, ki bi se v slučaju potrebe dala poravnati z doklado 8—14%, ker izreka dr. Stanger nado, da bo železnica aktivna. Velike doklade da imajo tudi drugod, ne samo v Liburniji. Glede sedeža novemu društvu je v imenu odseka vsprejel dodatek dr. Stangerja.

Dež. odbornik dr. Cleva je branil deželni odbor radi očitanja, da dežela nič ne stori za Liburnijo. Posl. prof. Spinčić je o tem omenil, da ima ista pač slabo zaščito, a posl. dr. Dinko Trinajstić zaklical ironično: Krstić!

Po opazki posl. dr. Stangerja, da ni hotel izreči graje deželnemu odboru, ampak da je le rekel, da bi sedaj imela dežela priliko, da kaj stori za ta del dežele, je posl. prof. Spinčić razpredel idejo, kako deželno uprava skrbi za Liburnijo s podpiranjem ljudi, kakoršen je Krstić, a posl. dr. Dinko Trinajstić je stavil dodatni predlog, naj bi se v pogodbi z električno železnico izrecno omenilo, da se udeleženi občine garantirane in vplačane svote morajo vrniti, ako bi jih dobila povrnjene dežela. (To garancijo je namreč smatrati kakor posojilo.)

Posl. dr. Rizzi je predlog dobro umel in je prikimal, a predsednik ga vendar ni hotel vzeti na znanje iz tega jedinega vzroka, ker je bil stavljen in pisan v hrvatskem jeziku. Posl. dr. Dinko Trinajstić je protestiral proti temu, da njegovega predloga niso dali v razpravo, da-si je isti bil dodatek k predlogu komisije. Predlog odseka z dodatkom posl. dr. Stangerja glede sedeža in nadaljnim dodatkom dež. odbora, da se takoj zaprosi za sankcijo tega zakonskega načrta, je bil vsprejet soglasno.

Prečitali so še več resolucij, med drugimi ono poslance Kompareta o regulaciji reke Rižane ter so v 1. čitanju sprejeli zakona o občinskih uradnikih in občinskih zdravnikih.

Konec seje je posl. dr. Stanger vprašal predsednika, je-li morda pozabil pozvati zbornico, da se v znak sožalja o smrti kolege mons. Šterka, kakor je to povsod drugod običajno, vzdigne se sedežev? To bi bil znak kolegialnosti in izraz spoštovanja mrtvemu kolegi.

Predsednik je izjavil, da je dobil od kurije navadno zasebno brzojavko z naslovom »Commendatore Campitelli« — da je pa vendar kondoliral ter o tem obvestil zbornico z nado, da ista smrt mons. Šterka se sožaljem vzame na znanje. Danes da mu je došla tista navadna tiskana osmrtnica. To je vse, kar more reči.

Posl. prof. Mandič manjšini: »Ne koristite vam, da govorite italijanski! Jaz Vas

pozivljam, da se vzdignete v izraz sozolja na zgubi našega tovariša vladike Šterka! Temu pozivu so se odzvali le Slovanski poslanci ter tako počastili spomin umrlega druga.

V tajni seji so čitali interpelacijo posl. Mandiča in tovarišev na e. kr. vlado, zakaj ne da odstraniti nekega učitelja, ki se je pregrešil proti pravosti?!

(Perfidni »Piccolo« pa govori, kakor da je šlo za učitelja na slovanski šoli, da bi tako vzbudil misel, da je Slovan. No, dotičnik je topel prijatelj in pristaš gospodujoče oligarhije.)

Tudi večerajšnja seja je bila zelo zanimiva, ne glede na običajno razgrajanje in brezuspešno izpraznenje galerij. Pokazala je med drugim, da je Bennati zares prijatelj župana v Dekanib! Od strani manjšine je bila uložena cela kopa zanimivih interpelacij; vladni zastopnik nam svetovalec Fabiani je kršil ravnopravnost s tem, da je na neko slovensko interpelacijo samo italijanski odgovarjal in večina je pokazala svoje strastno sovraštvo do pokojnega mons. Šterka s tem, da je proti izrečni želji manjšine razpisala sejo za danes (soboto), da bi se slovanski poslanci ne mogli udeležiti pogreba.

Deželni zbor goriški. — V XV. svoji seji je zbornica vsprejela predlog dra. Verzeznassija, da se v spomin grofa Coroninija ustanove v kopališču v Gradežu 4 postelje za škrofulozne. Dež. glavar je naznanil, da so se že zapričeli dela za kanal od Belvedera do Gradeža. Na interpelacijo posl. Muhe radi jezikovnih razmer na davkarjih je odgovarjal vladni zastopnik, da so se v čisto slovenskih krajih vselej nastavljali uradniški zmožni slovenskega jezika. (Kar seveda ni res!) Dr. Tuma je očital dež. glavarju avtokratsko in antikonstitucijsko postopanje, kar provzroča, da se njegove interpelacije in njegovi predlogi zavlačujejo. Načrt zakona, s katerim se uredi šolska davščina od zapuščin, oddal se je finančnemu odseku. O drugi točki dnevnega reda (utemeljevanje Berbučevega predloga glede zveze vipavske železnice z Vrhniko in Logatecem) je dr. Venuti predlagal, da se predlog izroči pravnemu odseku, čemur se je poslanec Berbuč po daljši debati udal in se je stvar izročila temu odseku, da sporoči o njej še v tem zasedanju. Posl. dr. Tuma je odgovarjal na Berbučovo poročilo o tretji točki dnevnega reda (o pobiranju užitnine v deželni upravi), katero poročilo je obsežalo mnogo napadov na dr. Tuma. Ko sta o tej stvari še enkrat govorila posl. Berbuč in dr. Tuma ter slednjič še Berbuč kakor poročevalec, se je seja zaključila.

V večerajšnji seji so sprejeli zakonski načrt o uvedanju deželne doklade na pivo in se je deželni odboru naložilo, da preštudira vprašanje o pobiranju užitninskih davkov in doklad v lastni režiji; dalje so sprejeli resolucijo, ki pozivlja vlado, da podpira šolstvo in srednješolski pouk na Goriškem uredi na narodni podlagi. Sprejeli so nadalje predloge o pogodovanju oglejskih močvirij, o pobiranju pelage ter o ustanovitvi lastne komisije za pouk o cepljenju trt in sadnih dreves. Za spomenik pok. cesarici Elizabeti v Trstu so dovolili 500 kron. Posl. dr. Rojce je interpeliral deželnega glavarja o gradnji norišnice.

Kompromis med Mlado- in Staročehi. Iz Prage prihaja vesela vest. Zmoti konservativnega veleposestva, ki je — sklenivši kompromis z liberalnim veleposestvom — otežilo stališče zastopnikom naroda češkega in uničilo svoje lastno odlično stališče, je za petami sledil vesel dogodek. In misel je blizu nas, da je ravno ona zmota znatno pripomogla do tega veselega dogodka. Mladoin Staročehi so sklenili kompromis za prihodnje volitve! Že po dejstvu, da je doseženo sporazumljenje za volitve, bi sklepali mi, da bodo zastopniki obeh struj tudi v deželnem zboru rama ob rami postopali v obrambo pravice naroda češkega! Tako bi sklepali mi (in tako sklepanje bi bilo psihološko utemeljeno in bi odgovarjalo zakonom notoričnega patrijotizma obeh čeških strank), tudi ko bi ne bilo v komunikcu, izdanem o doseženem kompromisu, tako izrečno povdarjeno: da je »spoznanje, da je vsled agresivnega nastopanja nemških strank proti češkemu narodu pritisk dogodkov prisilil vse odkritosrčne češke patrijote, da se združijo na skupno obrambo pravice naroda češkega in domovine, da bodo na tak način skupni interesi vseskupnega naroda, njega politične in gospodarske potrebe ob-

varovane in uresničene po skupni delavni sili.«

Staročehi dobe gotovo število mandatorov, a obe stranki sti se obvezali, da se bosti na volitvah vzajemno podpirali. Vsaka stranka izda svoj poseben proglas, v katerem bosti povdarjali skupno postopanje v vseh vprašanih gori omenjene nravi.

To bi bila torej vesela vest iz Prage. Po doseženem sporazumljenju med obema glavnima strankama je paralizirana zguba, ki jo je zadal kompromis med konservativnimi in liberalnimi veleposestniki. Paralizirana ne le s tem, da bo kompromis med obema strankama dozoreval efekte v deželnem zboru, ampak, ker bo tudi — mi se nadejamo temu za trdno — blažljivo in pomirljivo uplival na vse mejebojne odnose pripadnikov obeh strank in pride tako vse javno življenje naroda do stabilnosti in konsolidacije.

Kar se tiče nar. strank, so se torej hitro in na hvalevreden način salvirale. Imali konservativno veleposestvo nade, da bo tudi odslej igralo toli važno ulogo, kakor jo je doslej? Ne! Kajti velika moč češkega plemstva, mu ni prihajala le iz njega privilegovanega stališča in slavnih stanovskih tradicij, ampak še veliko bolj, ker je, po tesnih zvezah z narodnimi poslanci, mogel kazati na češki narod za seboj...! To je bilo. In zato je odlična pozicija konservativnega plemstva tudi bila!!

Ruska carska dvojica na Francozskem. Včeraj je ruska carska dvojica v Reimsu prisustvovala krstu novorojenca grofa Montebella, francoskega poslanika v Petrogradu. Car je kumoval novorojencu. Loubet je poklonil carski dvojici krasnih darov. Popoludne je car vsprejel v avdijseni bivšega ministrskega predsednika Bourgeois-a, sedanjega ministrskega predsednika Waldeck-Rousseau ter bivšega načelnika francoskega generalštaba Boisdeffre-a. Zagotavlja se, da se je vršila tudi neka konferenca o južnoafričanski vojni, katere so se razun carja in Loubeta udeležili tudi ruski in francoski državniki. Car je odlikoval z rdečimi ministrskega predsednika Waldeck-Rousseau, predsednika komore Deschanela in senatnega predsednika Fallièresa. Govori se, da pride car v Pariz in da se povrne na Rusko še le v ponedeljek.

Voja v južni Afriki. Lord Kitchener poroča o novem uspehu Burov. Blizu Vlaekfonteina so Buri napadli neko angleško stotnijo, ki je spremljala dva topa. Angleži so se morali udati. (Buri so odveli ujetnike in oba topa. O tem je bili en angleški poročnik ubit.

Tržaške vesti.

Pogreb škofa Šterka. Na tisoče vernikov naše tržaško-koperske škofije je danes na imponanten način skazalo svojemu očetu in višjemu pastirju poslednjo ljubav. Bila je to veličastna manifestacija udanosti in ljubezni onih, katere je pokojnik objemal s celim svetom ljubezai, ki jo je nosil v blagem in plemenitem sreju svojem. A ob enem je bila današnja ogromna udeležba na žalnem sprevodu, kakor so bile tudi neprestane in nepregledne vrste vernikov, ki so vse tri dni hodile blagoslovljat zemse ostanke blagopokojnika tor mu izročat zadnji pozdrav otroške udanosti: ob enem pravimo, je bila današnja žalna manifestacija tih, slovesen, a ob enem vendar gromeč protest proti postopanju onih, ki so žalili spomin blagopokojnega vladike, na način, nevreden civiliziranih krajev in civiliziranih ljudij. Da ne govorimo o krutem žaljenju krščanskega mišljenja in čutstvomvanja ogromne večine prebivalstva te dijeceze poruško-koperske! Mi beležimo to manifestacijo z velikim zadoščenjem, kakor krščani in kakor omikami ljudje, ker vidimo, da je vsaj spominu pokojnega bilo dano zadoščenje za trpljenje, ki je je pokojnik moral nositi v življenju.

Pogrebne slavnosti so se raztegnile daleč preko poludne in še v trenutku, ko treba zaključiti list, ni še našega poročevalca s celotnim poročilom. Pridržuj se, da v ponedeljski številki prinesemo točnejši opis, podajamo tu le par važnejših momentov. Sprevod se je začel pomikati izpred škofijske palače točno ob 9. uri in se je razvrstil po že objavljenem vspredu. Kondukt je vodil kardinal in knezo nadškof Missia, pred njim sta korakala škofa Mahnič in Jeglič in dalje spređaj v dolgi vrsti kakih 200 duhovnikov. Krsto je nosilo 8 duhovnikov. Za krsto so šli prvi sorodniki, pokojnega škofa, potem duhovniki škofijske pisarne, zastopniki civil-

nih oblasti z namestnikom, ekscelencio grofom Goëssom na čelu. Po tem je sledil župan s tajnikom Manzutto in slovenskimi deželnimi poslanci: dr. Gregorinom, dr. Rybářem, Iv. M. vom Goriupom, Franom Dollenzem in Iv. M. Vatovecm. Na to so korakali člani manjšine deželnega zbora istrskega z namestnikom deželnega glavarja dr. Stangerjem na čelu. Za temi gg. so šli zastopniki vojaških oblasti, kakih 40 častnikov vojske in mornarice z general-majorjem na čelu. Za tem so prihajale nepregledne množice ljudstva.

Pred duhovniki, pred krsto, so bili razvrščeni dijaki državnih šol, veterani, slovenska Marijina družba (v ogromnem številu, v črnih oblekah in svečami v rokah), učeni šole družbe sv. Cirila in Metodija, vojaška godba. Ob straneh je bilo nagromadenega ogromnega občinstva iz mesta in okolice. Okna hiš so bila gosto zasedena. Sprevod se je premikal po ulicah: Cavana, Fontanone, Sanitá, Veliki trg, Borzni trg, Corso, Lesni trg, Barriera, Boseo in sv. Just, kamor je sprevod došel okoli 11. ure. Po vsej tej poti so vojaki delali spalir.

Kakor rečeno uvodoma: to smo v naglici vrgli na papir in hočemo v ponedeljek spopolniti pomanjkljivosti.

Gosp. dr. Fran Stupica iz Ljubljane je napravil včeraj notarski izpit s prav polvilnim vspehom.

Prince Jurij Grški v Trstu. Včeraj, ob 6^{1/4} uri popoldne je došel na parniku »Uran« v naše mesto princ Jurij Grški, guverner na Kreti. Vsprejela sta ga grški generalni konzul v Trstu, Vitturi, in trgovinski ravnatelj avstrijskega Lloydja, Janni. Princ se je odpeljal ob 8. in pol uri z brzovlakom na Dunaj.

Čitateljem in sotrudnikom. Danes smo bili v veliki zadregi radi prostora in smo morali zopet izpustiti podlistek in mnogo družega različnega gradiva. Gg. sotrudnike prosimo potrpljenja.

Fiat applicatio! Danes bi bili imeli priobčiti zaključni članek ciklusa, ki smo ga priobčevali v tem listu pod gorenjim naslovom. Ali prišlo je drugače, nego smo računali mi. Prišle so deželno-zborske volitve na Kranjskem in žnjimi enunciacije od obeh strani, zbok katerih smo napravili črto preko že pripravljene zaključnega članka. Apostrofa v zaključnem članku bo vse drugačna nego smo jo namerjali prvotno. Apostrofirati smo hoteli tisto vlado, ki le na Kranjskem propoveduje o lepotah objektivnosti večin nasproti manjšinam; med tem pa je navstala potreba, da se — potem, ko povemo sodbo o ravnokar dovršenih volitvah na Kranjskem (ker, žal, volitve v veleposestvu ne spadajo v sfero slovenskega zanimanja) — obrnemo z resno besedo do rojakov na Kranjskem! Pojavi izza volilnega gibanja nas silijo, da opozorimo rojake na dolžnosti, ki vežejo osrednjo pokrajino našo nasproti drugim odlomkom naroda, živčim ob periferiji in katerim dolžnostim se osrednja pokrajina ne sme odtezati, ako hočemo res živeti in se razvijati kakor celotna in jednotna narodna individualnost. Prosimo torej malo potrpljenja!

Denuncijantu pri »Rdečem Praporu«. Lahko bi tudi jaz nadlegoval »Rdeči prapor« s popravkom, kakor je to storil gosp. Kristan glede »Edinosti« na podlagi toli zlorabljenega paragrafa. Ker pa z listom, ki brani protistvojejo, nočem imeti opravka, izjavljam, da literat »Rdečega praporja« ni govoril resnice, ko je pisal, da sva se jaz in moja žena pritoževala proti zagriženosti konsorecija »Edinosti« in da sva pripovedovala, da tisti gospodje ne trpe niti sence nasprotnega mnenja.

Omenjam, da moja žena od novega leta 1900 do pred 2 mesecema niti govorila ni z nobenim socijalnim demokratom, najmanje pa z g. Kristanom, in da je poslednjikrat — pred blizu 3 meseci — (ko me je gospod Kristan s soprogo za časa boleznj obiskal), bil ves razgovor glede »Slovenke« sledeči:

G. Kristan: No, kako je pa s »Slovenko«?

Moja žena: Tako, tako, gre gre...
To je bilo vse.

Jaz predbasivanih besed nisem nikoli izgovoril. Pa tudi če bi bilo na obtožnici »R. P.« kaj resnice, bi moral vsaki pošten človek obžalovati g. Kristana, da je v svoji slepi strasti padel tako globoko, da osebe, ki so bile nekđaj njegovemu sreju zelo blizu, denuncira ter privatno in zaupno pri-

občene mu stvari iznaša v javnost. A vse to posito, sed non concessio.

Izjavljam torej, da je g. Kristan, ali tisti, ki je pisal vprašavno notico v »R. P.«, navaden s i k o f a n t ! !

Dotičnik je hotel moji ženi in meni napraviti materialno škodo, dobro vedé, da sva odvisna od konsorecija »Edinosti«, oziroma od njegovih členov. Tudi za slučaj, da bi se mu posrečila ta plemenita namera, naj pomisli gosp. literat, da stoji nama odprt ves svet ter da nisva v takim položaju, da bi se morala kakor klešče držati enega mesta, dežele in države. V tem oziru se ugodno razločujeva od voditeljev slov. socijalne demokracije, ki nikjer drugod ne najdejo dovolj pripravnih ljudij, da bi jim sledili.

Tudi o tem bodi gospod Kristan prepričan, da s tem, če uniči skromno srečo jedne družine, še ne ustavi odpora, ki se je pojavil v našem narodu proti voditeljem — skrajnelevice psevdoliberalne stranke!

V Trstu, 21. septembra 1901.

Franjo Klemenčič.
V pojasnilo. Prejeli smo ter objavljamo:

Uljudno prosim slavno uredništvo, da blagovoli objaviti v svojem cenjenem listu, da oni Richard Trost, kateri je podpisal kakor priča večerajšnji popravek g. Etbina Kristana, je meni nepoznan, še manje pa v sorodstvu z mano.

Janko Trošt.

Narodne pesmi v tržaški okolici. (Izjava v odgovor na notico pod tem naslovom v 215. številki »Edinosti«). Podpisani odbor pevskega društva »Slava« se čuti užaljenega po krivični sodbi, ki jo je dopisnik izrekel o priprostitih narodnih pesmicah, ki sta jih izdali in nagradili pevski društvi »Slava« in »Vesela« in ki so v minolem pustu dosegle nenavaden, velikanski vspeh, kakoršnjega ne bi dosegla nobena ni stara narodna, ni umetno zložena pesem. Te od imenovanih dveh društev nagrajene pesmi so se in se prepevajo še sedaj po vsej tržaški okolici in tudi izven nje. In ravno radi tega so vsi odobravalj to podjetje »Slava« in »Vesela«.

Dopisnik pravi, da je ena naših pesmic zložena v italijanskem duhu. Mi ga ne umejemo prav, ker tista melodija se nam zdi prav nedolžna. Pa tudi če bi bilo res kaj takega — ne bi bilo Bog ve kak greh. Mi bi sodili, da ima tista pesem nekaj bolj tržaškega na sebi, kakor imajo tudi laške poljudne pesmice, ki se pejejo v Trstu. Saj se istotako tudi italijanske pesmi, zložene kje v Italiji, ne morejo udomaćiti v Trstu, ker ne odgovarjajo našemu posebnemu tržaškemu zraku.

G. dopisnik naj se le ozre v ljubljansko slovensko gledališče. Mar ni isto prevelo celo vrsto italijanskih oper na slovenski jezik? Če torej te ptuje melodije ugajajo slovenski inteligenci, zakaj ne bi smele priproste pesmice ugajati priprostemu ljudstvu?!

Sledajič bodi povedano g. dopisniku, da se bomo strogo držali svojega sklepa gledé teksta, ker mislimo, da ne bi škodovalo, ako bi nam došla kaka poezija, posebno posvečena našemu tržaškemu življenju in zložena s posebnim ozirom na naše razmere. Če nam pride taka poezija, bo razglašena v »Edinosti« gg. skladateljem na razpolago; če pa ne pride, svobodno pa bodo imeli gospodje skladatelji svobodno roko.

ODBOR
pevskega društva »Slava«.

Nesramni obrekovalci, dobro poznane zlobne duše trosijo med tiste nevedne siromake na železnici in v javnih skladiščih, med siromake, ki nikdar ne čitajo našega lista, infamno infernalno, peklensko-zlobno laž, da je naš list te dni svaril tuje, naj ne hodijo v tržaško okolico po vino, ker tu da dobe pol vode!!!

Ta govoricca ima že na čelu znak neverjetnosti in lažljivosti. Da smo mi tudi največi lopovi, največi sovražniki okolice, vendar ne bi pisali tako, dobro vedé, da bi bilo to za naš list in za našo stranko samoubojstvo, da bi zapali prokletstvu naroda! Tudi če bi res bili taki ničvedneži, da bi v sreju sovražili to ljudstvo, vendar ne bi napisali kaj takega, ker — nismo bedaki, da bi hodili tja, ubijati sami sebe! Da, ako bi se res spozabili tako, ne bi zaslužili prav za prav, da nas ljudstvo proklinja, ampak da nas odvedejo v — norišnico!

No, mi pa, hvala Bogu, ne zaslužimo ni jednega ni družega. Mi ljubimo ta svoj rod iz vsega srca in znoreli tudi nismo še.

Oni, ki čitajo naš list, ki poznajo naše namene in ki slede našemu delovanju, se gotovo zgražajo z nami vred na taki infamiji; ali oni reveži, katerih nerazsodnost in nevednost izkorišča brezvestna agitacija brezvestnih ljudi — oni verjamejo tudi temu. Ko je naš zaupnik vprašal več teh zavedencev, so-li mar sami čitali to v »Edinosti«, očemer govore, so odgovorili najvno in odkrito: »To ne, ali povedali so nam naši voditelji!»

Takih sredstev se poslužujejo naši sovražniki! Ne treba, da je naš somišljenik, ampak kdor ima le iskrico poštenja v svojem sreu, mora ga z gnusom navdajati tako početje. Na tem eksemplu morejo videti izvestna gospoda v Ljubljani in v Gorici, kakó lopovska je agitacija, ki se vrši tu proti nam in v imenu in pod pretvezo plemenite ideje!

Dražbe premičnin. V poned., dne 23. septem. ob 10. uri predpoludne se bodo vsled naredbe tuk. e. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: ulica Donata 23, oprem v zalogi; ulica Forni 12, jestyne; Riva del Sale 1, hišna oprava; ulica Madonnina 7 in ulica dell' Olmo 12, hišna oprava in premog.

Vremenski vestnik. Včeraj: toplomer ob 7. uri zjutraj 18°, ob 2. uri popoldne 25°. Č^o. — Tiakomer ob 7. uri zjutraj 763.4. — Danes plima ob — predp. in ob 0.41 pop.; oseka ob — predpoludne in ob 9.55 popoldne.

Jutri v Lonjer! Vspored slavnosti, ki bo jutri v Lonjerju, je nastopni:

1. Jenko: »Naprje«, svira godba. 2. I. pl. Zajc: »Slava delu«, poje moški zbor. 3. Majcen: »Sladke sanje«, svira godba. 4. Mangold: »Moj zavicač«, poje moški zbor. 9. Telovadba na drugo, izvršuje »Tržaški Sokol«. 6. »Valček«, svira godba. 7. Iv. pl. Zajc: »Naprjed brač«, poje moški zbor. 8. Majcen: »Slovenec sem«, svira godba. 9. Ples in svobodna zabava.

Na veselici bo sodelovalo dično pevsko društvo »Slava«; začetek ob 4. uri popoldne.

Jutri torej: vsi v Lonjer, med dične naše brate tamošnje! Z obilno udeležbo izkazimo jim zahvalo in priznanje — njim, ki imajo velik del zasluge na preporodu II. okraja! Ta okraj se je videl že skoro definitivno izgubljen za nas, ali poskusili smo zopet z bojem in zastopstvo okraja je zopet v naših rokah. V tem boju pa so prednjačili: ravno Lonjerji! Za to jutri vsi v obiske k tem junakom!

»Danica« pevsko ruštvo na Kontovelu, bo pripravila veselico s petjem, igro in plesom, dne 10. novembra t. l.

Za možko podružnico družbe sv. Cirila in Metodija. Gospod Bartol izročil od vdobljene partije na šahu 1 K.

Plesne vaje v »Tržaškem podpornem in bralnem društvu« pričnejo jutri dne 22. t. m. Vaje se bodo vršile redno vsako neleljo in praznik od 4. ure popoldne do 8. ure zvečer pod vodstvom g. Umeka, ki bo učil tudi nove slovenske plesne. Pristop k vajam imajo le društveniki in po njih uvedeni gostje in sicer pod navadnimi pogoji.

Veselični odsek.

Vesti iz ostale Primorske.

× To je — zistem! Tudi e. kr. okrajno sodišče v Pazinu (IV. oddelek) rabi za hrvatske kraje označenja, kakor se jih v novejših časih iznašli italijanski fanatiki. Za vas Grdosedle je rečena oblast začela rabiti Castelverde. »Naša Sloga« opozarja — značilno, veleznačilno je, da so že taki opomini postali potrebni — da imamo v Pazinu e. k. avstrijsko sodišče, ne pa zavoda za pripravljanje terena za — prehod Istre pod hišo Savojsko!

× Nesreča ali samomor. V ponedeljek jutro dne 16. t. m. so našli blizu straznice na Juršičih na železniških šinah truplo nepoznanega človeka, kateremu je vlak glavo strl. Poleg tega sta mu bili presekaní obe nogi. Do sedaj še niso mogli pogoditi, kdo je ta človek in: ali je po nesreči pal na železnico, ali pa se je vrgel sam s samomorilnim namenom?

× Biskupu Flappu daje puljska »Naša Sloga« na znanje, da je bil nedavno temu na Danuju shod svečanikov, ki je jednoglasno vsprejel resolucijo, da treba čim bolj širiti pobožnost tudi potom pesmi v cerkvi, ali — v narodnem jeziku!

»Naša Sloga« prosi prevzvišenega iz Poreča, naj si to obveščanje zabeleži. To

prošnjo puljskega lista raztezamo mi do raznih drugih svečanikov, po mišljenju bolj ali manj sorodnih poreškemu prevzvišenemu: tja, tja do — Rojana!

Vesti iz Kranjske.

* Slovensko gledališče v Ljubljani. Sèzona se prične s 1. oktobrom. Vendar pa je dež. odbor dovolil, da se bodo že pred sèzono vršile tri predstave.

* Na volitvi zadela kap. V Kamniku je mej volitvijo župana Berganta zadela kap, da se je onesveščen zgrudil na tla. Ker ga pa je potem tekom predpoludne še enkrat zadela kap, ni skoro nič več upanja, da bi okreval.

Vesti iz Štajerske.

— Savinjske planine so ob zadnjem deževnem vremenu dobile belo snežno odejo, ki sega globoko doli proti vznožju.

— Letina na Spodnjem Štajarskem je po obilnem zadajem deževju močno prizadeta; največ je trpelo grozdje, ki je poprej kazalo tako lepo, a je zdaj vse razpokano in segujoto.

— Nemški »partajtag« se bo baje vršil dne 6. oktobra v Celju. Udeležo se ga vsi poslanci nemške ljudske stranke.

— Na slovensko-nemškem gimnaziju v Celju je napravilo sprejemni izpit in bilo sprejetih 67 učencev. Na vsem zavodu pa je 167 dečkov. Vprašanje je, kako bodo izhajale učne moči: pet učiteljev pri tolikem številu učencev! Letos se je zmanjšal štatus profesorjev za ednega, ker na mesto prof. dr. Trtnik-a še niso poslali nikogar. Čudne razmere!

Tako vsklika »Domovina«. Mi pa pravimo: nič čudno; slepec je, kdor ne vidi, da v vsem je — zistem! slepec je, kdor ne vidi, kako je vse postopanje državne uprave, in sosebno še naučne uprave preračunjeno: a) da — razum malih polovičarskih začetkov — Slovenci ne pridemo do srednjega šolstva, in b) da se tisti mali začetki ne morejo vspešno dalje razvijati. Sicer pa naj se naši rojaki na Spodnjem Štajarskem tolažijo: mi tržaški Slovenci, da si nas je na tisoče in tisoče, ne moremo dobiti niti jedne borne ljudske šole.

Razne vesti.

Pisatelj Ibsen in igračice za otroke. V nekem berlinskem listu pripoveduje njega norveški dopisnik, da se je sloveči pisatelj Ibsen nekaj časa sem strastno zaljubil v igračice za otroke. Iz Pariza si je naročil vse novosti te vrste, ki so izišle do konca leta ter jih je poleg prejšnjih igračic razvrstil po svoji sobi za študiranje. Nad pisalno mizo je razvrstil med drugim tudi: leseno posodico, tri male mačice, hudička iz lesa, konjiček in nekoliko vojakov.

Ibsen pravi, da brez teh igračic ne bi mogel pisati.

Branitelj Mac Kinleya. Prvi človek, ki je zgrabil napadaleca Czolgosza po atentatu na Mac Kinleya, bil je neki ameriški črnc, Biglin Parker, uslužbenec neke kavarne v Buffalo. Radi tega čina se je mestjanstvo kar zaljubilo vanj: on je njihov miljenik postal. A to ne samo v Buffalo, ampak po vseh Zjedinjenih državah. Ameriški listi so pisali o njem in donášali njegovo sliko. Na kratko: Biglin je postal slaven človek. V kavarno, kjer je služil, so prihajale cele procesije oboževalcev in oboževalčije pozdravljat ga in mu roko stiskat. Tudi senator Mark Hama, ta intimni prijatelj Mac Kinleya, šel je k njemu in mu dal roko. Mnogi so kupili (da obdržo za-se kakor svet spomin) košček njegove obleke, katero je črnc nosil v času atentata in katero mu je bil Czolgosz potrgal ko se je z njim boril na tleh. Za posamezne gumbe njegove obleke dajali so po 20 do larjev. No, je bilo pač tudi o tej priliki — po ameriško!

Navihani porotniki. Nekdanji preiskovalni sodnik in sedanji profesor državnega prava na vseučilišču v Černoveh, dr. Ivan Gross, pripoveduje v nekem juridičnem listu zanimivo dogodbieo iz sodnih dvoran, kakor jo je doživel on sam. V nekem slučaju so porotniki z 11 glasovi proti jednemu obsodili nekega nasilnega in nevarnega človeka radi težkega telesnega poškodovanja. Ker je bil zločin popolnoma jasno dokazan, omenil je dr. Gross o neki priliki jednemu izmed onih porotnikov, da ne ume, kako je mogel

jeden porotnikov glasovati z »ne«, ko je stvar vendar tako jasna?! »To se tudi ni zgodilo«, odgovoril je porotnik, »ali mi smo sklenili naznaniti samo 11 »da« in 1 »ne«. Porotniki smo bili namreč sami kmetje, in smo se bali, da bi se obsojence nad nami maščeval in nam zažgal hiše. Radi tega smo rekli, naj jih samo 11 pripozna krivdo, da ne bo mož znal, kdo ga je proglasil nedolžnim. Na ta način ne more nikomur od nas storiti kaj hudega, ako noče zadeti slučajno ravno nedolžnega«.

Gospodarstvo.

Še nekaj o sadjarsko-vinarski razstavi v Kasovljah. (Dopis.) Tri ure od Gorice, uprav na bregu reke Vipave stoji velik mlin, imenovan Kasovlje. Kakor stvari stojé danes, so tam cestne zveze precej neugodne, osobito za nas Tržačane. Treba iti z železnico v Gorico in od tam na vozev v Ribenberg, oziroma v Kasovlje. Prihodnje leto bo pa to povsem drugače. Nova vipavska železnica bo imela ravno nasproti Kasovljam kolodvor do katerega bo le kakih 8 minut. Na desno od Gorice bo imel potnik lepe zelene in vinorodne vipavske hribe, na levo bo pa gledal naš Čaven in celo vrsto drugega gorovja. Dolina sama pa, ki meri ponekod 4 do 5 klm, je pravi raj, osobito za one, ki niso vajeni gledati lepih ravnin, prepeženih z žuborečo reko in celo vrsto potokov. Iz oken razstavnih prostorov je najlepši panorama na loge in ravnine in pa na valove Vipave.

Kar se tiče razstave same, naj omenim še, da bo ista imela plodonosnih posledic. Kmetje, domači in sosedaji so si zapisovali imena lastnikov, kar bo gotovo razširjalo iste pridelke po vsej vipavski dolini!

Opazil sem tudi mlade in stare, žene in dekleta, ki so z vso pazljivostjo ogledovale relikvije, izložene po vipavskem kmetu!

Kar se mi zdi največje važnosti, je pa to, da so domači gg. učitelji priveli v razstavo bolj odraščene učence, in učenke: tako se mladina navdušuje za napredek v kmetijstvu. Prvi dan je prišla cela vrsta mladih junakov in junakinj iz nad uro hoda oddaljenih Šmarji in iz Ribenberga. Drugi dan pa so prihajali oni iz Brji, Žabelj, Kamenj in še od drugih krajev, katerih mi ni mogoče imenovati, ker sem moral odpotovati — prerano.

Bog poplačaj trud takim vzgojevalcem, ki se tako žrtvujejo v povzdigo blagostanja svoje in naše domovine!

Napredek pri Vipavcih je očitven, kar človeka, ki je kolikor toliko oblišan po velikomestni kulturi, napaja z upanjem, da se naš narod v nedalnji bodočnosti vzbudi iz starega mrtvila.

Vipavci se prav dobro zavedajo svojih dolžnosti, ki jim nastajajo zbog stanja, ki jim ga prinese nova železnica. Vsa čast torej tamošnjim učiteljem! Ker pa najboljši vojskovodja ne opravi ničesa brez dobrih vojakov in bi tudi učitelji ne opravili brez zavednih kmetovalcev, gre tu zasluga tudi pridnim in ukaželjnim kmetom, ki se sinovsko ljubeznjivo sledijo svojim dobrotnikom učiteljem.

Prihodnje leto, ako Bog da, poletimo mi tržaški Slovenci v vinorodno vipavsko dolino ter tako razveselimo sami sebe in ob enem osokolimo vipavske brate za nadaljni napredek.

Brejski.

Brzojavna poročila.

Car na Francozskem.

COMPIEGNE 20. (B) Zvečer je bil v krasno odičeni dvorani gradu obed. Veličanstvi sti seli ob srelini mize. Cesarici na desni je sedel predsednik Loubet, cesarju na levi pa gospa Loubet. Po obedu so šli gostje v salon, kjer jim je bila servirana kava. Predsednik Loubet je predstavil carju Niko-laju mnogoštevilne odličnjake. Leona Bourgeois-a je car vprašal, kaj misli o pričakovanim vspehu mirovne konference v Haagu? Bourgeois je odgovoril, da je bilo to carju v največjo čast, da je dal prvo zrnce semena ideji, čije razvoja treba pričakovati s potrpežljivostjo in vztrajnostjo. Sadovi gotovo ne izostanejo. Gostje so šli potem v gledališčno dvorano. Dvorana, v kateri se je vršila predstava, je bila krasno dekorirana in je nudila čarobno sliko. Carska dvojica je zaseda srednjo ložo. Poleg carice je sedel predsednik Loubet, na strani carja pa soproga predsednika. Car in carica sta kazala živo zanimanje

za predstavo in sta opetovano dajala znamenja pohvale. Po zaključku sta se car in carica umaknila v svoje prostore.

Vojna v južni Afriki.

LONDON 21. (B) Reuterjeva pisarna javlja: Zgube Angležev v bližini Porhastada so večje nego je bilo prvotno javljeno. Ne vátveši častnike je bilo 30 suličarjev ubitih, 34 pa ranjenih.

Tržaška posojilnica in hranilnica

registrovana zadruga z omejenim poročtvom,

ulica S. Francesco št. 2, I. n.

(Slovenska čitalnica).

Hranilne uloge se sprejemajo od vsakega, če tudi ni ud zadruga in se obrestujejo po 4%. Rentni davek od hranilnih ulog plačuje zavod sam.

Posojila dajejo se samo zadržnikom in sicer na uknjižbo po 5 1/2%, na menjico po 6%, na zastave po 5 1/2%.

Uradne ure so: od 9—12 dopoludne in od 3—4 popoldne.

Izplačuje se: vsaki ponedeljek od 11—12 dopoludne in vsaki četrtek od 3—4 popoldne.

Poštno hranilnični račun 816.004.

V najem se odda

hiša in kréma z velikim hlevom, ležeča v Lokvi ob skladovnej cesti, eventualno neko liko zemljišča. Več se poizve pri upravn. »Edinosti«.

Obuvala.

Podpisani priporoča slavnemu slovenskemu občinstvu svoji zalogi obuvala za gospe, gospode in otroke, ki se nahajati v ulici Riborgo št. 25 in v Škednju (Ščedna) št. 388 (na glavni cesti). Sprejema naročbe po meri in za poprave.

Bog i narod!

Peter Rehar,
čevljarški mojster.

NAJBOLJE

vinske preše

se vdobivajo pri

SCHIVITZ & Comp. i

(Živio in družb.)

TRST. - ulica Ghega št. 10. - TRST.

(uhod ulica Commerciale)

po tovarniških cenah.

»Gospodarsko društvo« na Kontovelu

sprejme

krčmarja

nastop 28. oktobra t. l.

Isti more biti poročen in njegova žena dobra kuharica. Natančneje pove upravništvo »Edinosti«.

Ustanovljen 1856.

Dr. I. Waldherr-ja naslednik

A. Haring

LJUBLJANA. - Zvezdarna ulica št. 1, I.

Pripravljalni tečaj za trgovsko šolo.

Začetek 1. oktobra.

Pogoje pri g. voditelju A. MAHR, trgovska šola v Ljubljani.

Aleksander Levi Minzi

Prva in največja tovarna pobištva vseh vrst.

TRST

TOVARNA: ZALOGA:
Via Tesa, vogal Piazza Rosario št. 2
Via Limitanea, (šolsko poslopje)
in Via Riborgo št. 21

Velik izbor tapetarij, zrcal in slik. Izvršuje naročbe tudi po posebnih načrtih.

Cene brez konkurence.

ILUSTROVANJ CENIK ZASTONI IN FRANKO
Predmeti postavio se na parobrod ali železnico franko.

Trgovina z izgotovljenimi oblekami.
Salarini. Ponte della Fabbra št. 2, vogal ul. Torrente. Podružnica Piazza Pozzo del Mare št. 1, druga podružnica „Alla città di Londra“ z najfinjšimi izdelki v ulici Poste nuove 3 (Brunerjeva hiša). Zaloga izgotovljenih oblek za moške in dečke in sicer: obleke za moške od gl. 6.50 do 24, za dečke od gl. 4.50 do 12, suknene jope v velikem izboru od gl. 3 do 8, suknene hlače od gl. 1.80 do 4, volnene goldnarjev 4.50 do 9. Velik izbor površnih sukenj v modernih barvah od gl. 9 do 16. Volnene obleke za dečke od 3 do 12 let od gl. 2.50 do 9, od platna ali satena v raznih barvah od gl. 1 do 5. Haveloki za moške in dečke po najnižjih cenah. Hlače od moleskina (slojčeva koža) za izgotovljene v lastni predilnici na roko v Korminu od gl. 1.30 do 2.
 Lastna posebnost: črtane močne srajce za delavce gl. 1.50. Velika zaloga snovij za moške no meter ali tudi za naročbe na obleke, ki se izgotovijo z največjo točnostjo v slučaju potrebe v 24 urah.

Zaloga vsakovrstnega pohištva.
Anton Breščak v Gorici, Gosposka ulica št. 14 in ulica Vetturini ima v zalogi v veliki zbirki pohištvo vseh slogov za vsak stan od najbožjega izdelka. V zalogi ima: podobe na platno in ipse, ogledala, žime za patno, razne tapetarije itd. Da tudi na obrok.

Skladišče vina ulica Acquedotto št. 23. Prodaja vina v sodih in buteljkah. Fine pastne in dezertne vina na de elo in drobno franko na dom po najugodnejših in konkurenčnih cenah.

GORIŠKA LJUDSKA POSOJILNICA
 registrovano društvo z omejeno zavezo, v Gorici
 Gosposka ulica hšt. 7., I. nadstr. v lastni hiši.

Hranilne vloge sprejemajo se od vsacega, če tudi ni član društva in se obrestujejo po 4 1/2 %, ne da bi se odbijali rentni davek.
 Posojila dajejo se samo članom in sicer na manjše po 6 % in na vknjižbe po 5 1/2 %
 Uraduje vsaki dan od 9. do 12. ure dopol. in od 2. do 3. ure popol. razven nedelj in praznikov.
 Stanje hran. vlog leta 1900. Kron 1,263.563
 Poštno-hran. račun št. 837.315.

Velika zaloga krojnega blaga.
Krojaška zadruga
 vpisana zadruga z omejeno zavezo
GORICA Gosposke ulice 7 GORICA
 Priporoča vse v to stroko spadajoče blago ter jamči za pošteno in solidno postrežbo.
 Cene stalne brez pogajanja.

Pozor!
 Častim si naznati slav. občinstvu, da je moja prodajalnica vedno preskrbjena manufakturnim blagom vsake vrste in po cenah, da se ne bojim nikake konkurence
vsaki dan dohaja novo blago.
 V nadeji, da me bo slavno občinstvo počeščalo z obilnimi obiski, beleži spoštovanjem
F. Dobauschek,
 trgovec z manufakturnim blagom.
 Vla Barriera vecchia 27 v Trstu.
 Se govori Slovenski!

Razsežno jamstvo

Ludovik Borovnik
 tovarna in izdelovalnica precizijskih pušk
 Borovije (Ferlach) Koroško
 priporoča
 svoje najboljše in zanesljive puške vseh zistemo in kalibrov. Znamenite in ojstrostrelne puške za šibre, risanice, lovske kratke puške in dvocevke za cele krogle iz dobrega kovanega maserijala najsolidnejše puškarsko ročno delo ter dobro preskušano. Komade, ki ne ugajajo, sprejemam nazaj, jih zamenjam ali pa povrnem cenar. Sprejemam v popraviljanje vse, udelavam cevi v stare puške, nova kopita, predelavam puške za nabijanje od spredaj v take za nabijanje od zadaj itd. Pri najsolidnejšem delu zmerne cene.
 Slovenski cenik pošljem na zahtevanje brezplačno in franko
Cene zmerne.

Na prodaj.
 Zaradi bolezni v družini se prodaja lepó urejena trgovina. Ista se nahaja sredini mesta in je aktivna.
 Naslov pove iz uljudnosti uredništvo „Edinosti“.

Velika zaloga koles po najnižjih cenah. Nova kolesa I. vrste od Kron 150-200, vže rabljene kolesa po K 80, 90, 100.
 Pneumatiki, dobre vrste K 9.— Cevi K 5.—
 Ceniki gratis. Vsi deli jednako po cení.

K 18.
 Neprekoaljiv v svojem delovanju, najpripravnejši šivalni stroj na roko „The jewel“ siva vsako snov. debelo ali tenko in tudi najmočnejše sukno in platno. Cela sestava je od železa in jekla, fino poliran, s premenjavo na zobno kolo, šivan-kami, posodico, ključem in potegovalcem vijakov, teža 5 kg. K 18.— Singerjev za dvojno šev 36.—

Največja novost! Ilustrovani dunajski koncertni ročni akordeon dobre sestave in nizke cene veliko zanimanje. Posebno fini akordeon, 10 tipk, 2 registra, 20 dvojnih glasov, 2 pridrževalca, 2 dvojna meha z okovi od jekla, odprt klavirnat od niklja, močen, širok, krasen glas, 35 cm velik krasen instrument, jamčeno brez napake, 75 najboljših okov, od niklja, godba jednaka 2 koram, lahka priučba. Cena s solo K 9.— na ogled po povzetju, ako ne ugaja, vrnem denar.

Najnovije, velika novost! Fotografični popolen stroj Kr. 380 s kojim zamore napraviti vsak brez prejšnje znanosti popolnoma izgotovljene fotografije. Lahka manipulacija, velikost 5x5. Cena kompletne stroja z vsemi potrebnimi in navodilom s krasno škatljico Kr. 380. Velik stroj z objektivom in neštevilnimi potrebnimi Kr 6.— Za zunanje naročbe se zaračuna zaboj 70 vin.

M. Rundbakin — zaloga
 Dunaj. — IX Berggasse 3 — Dunaj.
 Ceniki gratis in franko.

Karol Kavšek-a nasl.
Schneider & Verovšek
 trgovina z železnino na debelo in na drobno in zaloga poljedeljskih strojev
 Ljubljana
 Dunajska cesta št. 16.
 priporoča svojo veliko zalogo raznovrstnih poljedeljskih strojev, v prvi vrsti mline in preše za sadje in grozdje najboljšega izdelka; potem gepeljne, slamoreznice, mlatilnice, trijerje, čušalnice, pluge (Sistem Saek) in splich vse stroje za poljedelstvo po najnižjih tovarniških cenah in pod jamstvom za vsak kos.
 Nad 200 različnih strojev v zalogi. Točna postrežba.
 Ilustrovani slovenski ceniki brezplačno.

IVAN SCHINDLER
 Dunaj, III. Erdbergstrasse št. 12.
 razpošilja gratis in franko kataloge v slovensko-italijanskem jeziku z več kakor 400 slikami o vseh vrstah aparatov za stroje, potrebnih predmetih za kmetijstvo vinarstvo, za obrtne in gospodarske namene.
 Cene nižje kakor drugod.
 Za reelno postrežbo se garantira.
 Ugodni plačilni pogoji.
 Solidne zastopnike se išče.
IVAN SCHINDLER
 ces. kralj.
 privilegiran lastnik
 Dunaj, III Erdbergstr. št. 12.

Vdobja se v vseh lekarnah, miredilnicah, parfumerijah in enakih prodajalnicah.
 Florijan Gugmayerjev
GUGI za izpiranje madežev
 kemično suha voda
 Skrivnost kemičnega izpiranja madežev na oblekah!
 V mojem zavodu za kemično pranje na najmanj 10.000 volnenih, baržunastih svilenih oblekah in onih iz Kamgarna natančno preskušano odpravi v eni minuti vse madeže vsled olja od bicikljev kakor tudi vse druge olja, maščobe, petrolej kakor tudi maž od vosov, sosebno pa
vsaki madež brez drgnjenja, brez pranja, brez ščetanja odpravi „GUGI“.
 Cena steklenici 80 st. Razprodajalci vdobe primeren odbitek.

Odlikovan z dvema zlatimi in bronastimi kolajnamí
FRAN HLAVATY
 ulica Giulia št. 1/A.
 Obuvala po angležkem in francoskem vzorcu izdeluje po meri cenj. damam in gospodom kakor tudi za otroke. Delo okusno in trpežno.
 Popraviljanje starega obuvala.

Delavnica za popraviljanje vsakovrstnih strojev, motorjev na plin in brizgalnic vseh vrst. Kovaška delavnica. Alojzij Schromek & C. v Trstu, ulica Belvedere št. 9.
Anton Baretto
 sodar
 TRST — Vicolo Cieco št. 4. — TRST
 naznanja slavnemu občinstvu, da ima v zalogi staro in novo vinsko posodo od 20 litrov više. Izgotavlja vsake vrste posodo in v sodarsko stroko spadajoča dela. Se priporoča rojakom v smislu gesla: Svoji k svojim!

PODJETJE ZIMOLO - TRST
 Prvo podjetje za pogrebne svečanosti ustanovljeno leta 1876.
 Pisarna: Corso 41 - Zaloga: ul. Istituto 15
 Telefon št. 141 | Telefon št. 145
 Sprejemajo se pogrebi v veliki gali in I., II., III. IV. razreda; prevzvi mrlčev v tu-in inozemstvo; katafalki v cerkvah za pogrebne svečanosti.
 Izvršuje pogrebe v popolno črni, v zlato-črni, srebrno-črni in zlato-modri barvi.
 Velika zaloga kovinskih krst, navadnih in najbogatejših; krst iz trdega lesa s kovinskimi okraski z vloženo cinasto krsto ali brez nje; lesenih krst; belo in črno lakiranih; vencev iz umetnih cvetic v porcelanu ali biserih.
 Prodaja na drobno in na debelo oblek iz atlasa organin, umetnih cvetic, napisov zlato-srebrnih in sploh vsakovrstnih pop brthmdoneevreg. i

Svoj k svojim!
Zaloga obuvala
 v ulici Riborgo št. 2.
 Pozor okoličani in tukajšnji Slovenci! V mojej zalogi vdobite na izbor najcenejše in okusno izdelano obuvalo. Sprejemam tudi naročbe po meri. Za mnogobrojne naročbe se toplo priporoča
 Lovrene Vodopivec.

Trgov.-obrtua registrovana zadruga z neomejenim jamstvom.
 V GORICI, semeniška ul. št. 1., I. nadstr.
 Obrestuje hranilne vloge, stalne, ki se nalože za najmanj jedno leto po 5%, navadne po 4 1/2% in vloge na Conto-corrent po 3,60%. Sprejema hranilne knjižice družih zavodov brez izgube obresti ter izdaja v zameno lastne. Rentni davek plačuje zadruga sama.

Daje posojila na poroštvo ali zastavo na 5letno odplačevanje v tedenskih ali mesečnih obrokih, proti vknjižbi varščine na 10letno odplačevanje, / tekočem računu po dogovoru.
 Sprejema zadružnike, ki vplačujejo delež po 300 kron po 1 krono na teden, ali daljših obrokih po dogovoru. Deleži se obrestujejo po 6,15%
 Vplačevanje vrši se osebno ali potom poloznic na čekovni račun št. 842.366.
 Uradne ure: od 9—12 dopoludne in od 3—4 popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9—12. dopoludne.

Proti malokrvnosti
Železnato vino
 lekarnarja G. Piccoli v Ljubljani
 dvor. založnika Nj. Svetosti papeža,
 Ima v sebi 90 krat več železa
 kakor druga po reklamí nezasluzno sloveča china-železnata vina, katera često nimajo več železa v sebi, kakor vsako ceno namizno vino.
 Vsled tega največje jamstvo za izdatnost tega vina pri malokrvnih, nervoznih ali vsled bolezni pri oslablih osebah, kakor tudi še posebno pri bledih, slabotnih in bolehalih otrocih.
 Dobiva se v steklenicah po pol litra.

Julij Redersen
 izdelovatelj zdravniških pasov in ortopedičnih aparatov.
 Trst. — Via del Torrente št. 858-3. — Trst.
 (Nasproti „Isola Chiozza.“)
 Kirurški instrumenti, ortopedični aparati modrei, umetne roke in noge, berglje, ernanični pasovi, elastični pasovi in nogovice, suspensori, elektroterapevitični aparati, aparati za umetno dihanje ter predmeti za bolnike
Zaloga
 predmetov za kirurški zdravljenja, angležki predmeti od gumija in nepremočljivih snovij.